

Kartlegging av innendørsprostitusjon i Stavanger

august 2005 - juni 2006

Stavanger juni 2006

June Lilleland
Prosjektansvarlig, Albertine

Innledning

Desember 2002 begynte Albertine å registrere annonser knyttet til salg av seksuelle tjenester ut fra innendørsmarkedet (leiligheter, hoteller, barer og massasjeinstitutter) i Stavanger

Samme år kom regjeringens første handlingsplan mot handel med kvinner og barn¹.

I forbindelse med dette lot Albertine seg utfordre og begynte å søke midler for å kunne gjøre et arbeid i forhold til innendørsprostitusjon og menneskehandel i Stavanger.

Bymisjonssenteret søkte Stiftelsen UNI² om kr. 350.000 til et prosjekt knyttet til innendørsprostitusjon og menneskehandel i Stavanger for året 2004.

Stiftelsen UNI ga 350.000,- til dette samtidig med at Stavanger kommune bidro med 100.000,-. Dette muliggjorde en begynnelse på prosjektet.

I 2005 fikk Albertine 200.000 av Stiftelsen UNI og 100.000 av Stavanger kommune.

I 2006 fikk vi 100.000 av UNI og 100.000 av Stavanger Kommune. UNI har signalisert at dette er det siste året med midler fra dem.

Målsettinger for prosjektet

Vårt utgangspunkt har vært å informere om prosjektet, tilby kvinnene gratis kondomer, internett, samt få bedre kjennskap til innemarkedet ved å snakke med "ekspertene", kvinnene selv. Ut fra dette har vi også hatt mulighet til å etablere kontakt og et tillitsforhold til kvinnene ved å invitere dem på besøk.

Et annet mål har vært å etablere et fast tiltak for målgruppen, etablere relasjoner for så å kunne kartlegge eventuelle hjelpebehov og tilby konkret hjelp.

Innendørsprostitusjon i Stavanger

Innendørsprostitusjon beskriver hvor kunden møter selgeren, og kan deles opp i ulike arenaer som: massasjeinstitutter, leiligheter, mobilprostitusjon, eskorteprostitusjon og hotell-, restaurant- og klubbprostitusjon.

I følge Prosjektet³ er innendørsprostitusjon det største området innenfor prostitusjon. 2/3 av kvinnene i prostitusjon operer på innendørsmarkedet. Til tross for denne størrelsen har det meste av tiltaket til Albertine vært rettet mot den synlige gruppen, kvinner i gateprostitusjon.

Innendørsprosjektet har vært viktig for Albertine med tanke på å nå ut til bredden i prostitusjonsmiljøet. Innendørsmarkedet beskrives som "*den skjulte prostitusjonen*". Det er den form for prostitusjon som ikke er synlig for offentligheten. I kontrast til gateprostitusjonen er innendørsmarkedet mindre tilgjengelig for offentlig innsyn. Ser man på annonseringen for innendørsmarkedet fremstår det som alt annet enn skjult. I tabloidpressen, på internett, i kontaktblader finner man annonseringen av sexhandelens tilbud. Avisen "SøndagSøndag"⁴ har

¹ Handlingsplanen omfatter tiltak for å beskytte og bistå ofre, forebygge menneskehandel og reise tiltale mot bakmennene.

² Stiftelsen UNI er en stiftelse med ideelt formål å fremme allmenntilgjengelig virksomhet innen skade- og miljøvern, for derved å bidra til en trygg utvikling i det norske samfunn. Stiftelsens bidrag skal i første rekke være økonomisk støtte til prosjekter og påskjønnelse til institusjoner og enkeltpersoner.

³ Pro Sentret ble opprettet i 1983 som Oslo kommunes hjelpetiltak for kvinner og menn i prostitusjonen. I 1993 utnevnte daværende sosialminister Grethe Knudsen Pro Sentret til et nasjonalt kompetansesenter med ansvar for alt som har med prostitusjon å gjøre. Driftsbudsjett på rundt 10 millioner, finansiert av stat og kommune.

⁴ SøndagSøndag er en ukeavis som utkommer søndager samt på enkelte bevegelige helligdager. Utgivelsessted er Drammen, men avisen distribueres til hele landet. Opplaget i 2004 er ifølge Medieregistret 14 950 eksemplarer. Avisen ble i 2002 anmeldt for brudd på hallikparagrafen ved å tillate prostituerte å annonsere sine tjenester i avisen.

annonser med eskorte og massasjetilbud fra kvinner som arbeider fra leiligheter og massasjeinstitutter. På internett annonserer kvinnene med de samme tjenestene.

Valg av metode

Vi vurderte ulike måter å komme i kontakt med kvinnene som opererer på innendørsmarkedet. Annonsering i media, pub besøk, hotellbesøk samt ringe på annonser. Flere av disse metodene er både ressurs og tidkrevende. Noen av kvinnene vi har hatt kontakt med frarådet oss å ringe på annonser i SøndagSøndag og internett. De fortalte at det ville skape utrygghet og virke forvirrende. Utrygt fordi en ikke er vant med å bli oppsøkt av hjelpeapparatet på den telefonen de bruker på ”arbeid”. På tross av hva kvinnene sa om å bli oppringt på telefonen valgte vi denne metoden. Vi anså at denne metoden var den beste for å kunne nå kvinnene som annonserer med seksuelle tjenester i Stavanger.

Erfaringer

Annonsemarkedet

Vi har tatt utgangspunkt i annonser i avisen SøndagSøndag og internettsider. Her annonser kvinnene sine tjenester, der de oppgir i hvilken by de befinner seg i til enhver tid. Det er stort sett de samme kvinnene som annonserer i avisen og på internett. I flere annonser legger kvinnene ut reiseruten flere måneder frem i tid. Erfaringen viser at kvinnene annonserer under flere identiteter med forskjellige nummer. Det er også flere kvinner bak ett og samme nummer. En av kvinnene fortalte at dette gjorde de ofte når markedet var ”dødt”. Når deres annonse og figur hadde utspilt sin rolle, piffet de den opp med nytt navn, bilde og telefonnummer for å få flere kunder. På grunne av dette er det vanskelig å anslå hvor mange kvinner som er i dette markedet.

I tillegg til å oppsøke kvinnene på telefon (ringe på annonser), har vi siden desember 2002 registrert alle telefonnummer og annonser knyttet til salg av seksuelle tjenester i Stavanger.

I 2003 registrerte vi 173 ulike telefonnummer knyttet til salg av seksuelle tjenester. I 2004 var tallet 212. I 2005 var tallet 204. Både i 2004 og 2005 har vi registrert rundt 90 telefonnummer vi ikke kjenner igjen fra året før. Frem til mai i år 2006, har vi registrert 89 forskjellige telefonnummer, der 53 nummer er helt nye.

Telefonsamtalene

De fleste kvinnene vi har vært i kontakt med på telefon har vært veldig positive. Samtalene har vart fra noen minutter opp til en time. To av kvinnene har avvist samtalen ved å legge på røret. Det første vi gjør er å presentere oss og si hvorfor vi ringer. Vi spør kvinnene om de har hørt om Albertine eller lignende tiltak i Oslo eller Bergen. Noen av kvinnene har kjennskap til både Albertine og Prosjektet i Oslo, og har benyttet seg av tilbudet. Disse kvinnene er som regel mer åpne og ”pratsomme” enn de som ikke har hørt om tilbudene. Jeg antar at kvinnene føler seg mer trygge når de allerede har vært innom Albertine eller Prosjektet.

Vi tilbyr kvinnene gratis kondomer, fri bruk av internett, samtaler og et møtested. I noen tilfeller der det faller naturlig tilbyr vi mer praktisk og konkret hjelp hvis det er ønskelig. Ett av spørsmålene som gikk igjen i mange samtaler var sikkerhet. Føler kvinnene seg sikker i jobben sin? Hva gjør de for å ivareta sikkerheten med tanke på helse og vold?

I 2004 ble avisen dømt for dette i Oslo tingrett, men senere samme år opphevet Borgarting lagmannsrett denne dommen (http://no.wikipedia.org/wiki/S%C3%B8ndag_S%C3%B8ndag)

I telefonsamtalene med kvinnene framgår det at de fleste føler seg sikker i jobben sin, og det er få som har opplevd voldelige episoder. Flere av kvinnene jobber to og to sammen for å ivareta sin egen og hverandres sikkerhet. Noen kvinner forteller at de bare tar i mot kunder på hotell eller i leilighet, og reiser ikke ut til kunden. De fleste kvinnene forteller om et ensomt liv, og få har noen å dele sine opplevelser med. Mange er redde for å bli oppdaget av familie, venner og bekjente.

Vi erfarer at språket er en barriere. Flere av kvinnene snakker ikke norsk og har en veldig dårlig engelsk. Dette gjelder spesielt kvinner fra Øst Europa og Asia. I noen tilfeller var de utenlandske kvinnene bare lyttende og svarte ”ok” på det vi sa. Mange av de utenlandske kvinnene sier ” I will come tomorrow”, men et fåtall kommer. Dette kan være en måte å avslutte samtalen på, eller at de sier det av høflighets skyld.

De norske kvinnene hadde vi lengre samtaler med.

På bakgrunn av telefonsamtalene har vi fått kontakt med seks nye kvinner som har vært innom på huset med jevne mellomrom. Til sammen har disse kvinnene besøkt huset 21 ganger i løpet av prosjektperioden. De fleste har vært innom flere ganger og dette vitner om en følelse av trygghet og det er positivt. Det er en barriere å komme ned på huset og be om kondomer når en aldri har vært her før og ikke vet hva som befinner seg bak døra.

Tilbud

Tirsdag 08.11.05 åpnet vi opp for et sosialt værested for kvinner i innendørsprostitusjon. Annonsering av dette tilbudet ble gjort i telefonsamtaler med kvinnene samt sms med tilbudet til alle kvinnene som oppholder seg i Stavanger. I løpet av perioden vi har hatt åpent har vi hatt besøk av to kvinner. Mange av kvinnene vi snakker med på telefon sier at de har vanskeligheter med å komme innom siden de er på gjennomreise. Flere av kvinnene er i Stavanger en eller to dager før de reiser til en annen by. Erfaringen viser at kvinnene kommer når det passer dem. De fleste er innom for å hente kondomer og noen slår av en prat. Behovet for et sosialt værested ser ikke ut til å være til stede der kvinnene befinner seg nå. Vi ser likevel viktigheten av å ta kontakt med nye kvinner for å informere dem om tilbudet, gi dem en adresse og et telefonnummer som de har i tilfelle de en dag skulle trenge noen å prate med. Kanskje vil flere trenge et tilbud hvis de velger veien ut av prostitusjonen?

Tirsdag 17.01.06 åpnet vi også opp for et værested for utenlandske kvinner som ønsket å lære mer om norsk kultur. På denne måten tenkte vi at de ville være i bedre stand til å ta vare på seg selv i det norske samfunnet. Sammen med en frivillig medarbeider, utdannet lærer hadde vi åpent 11 kvelder. I løpet av disse kveldene hadde vi besøk av en kvinne som kom to ganger. Annonsering av dette tilbudet foregikk ute på gata, der Albertine ga ut både muntlig og skriftlig informasjon om denne kulturkvelden. Etter tre måneder med minimalt besøk valgte vi å legge ned dette tilbudet. Flere av kvinnene sa at de på denne tiden av døgnet sov eller gjorde andre ting.

Kvinnene

Vi har hatt telefon kontakt med 55 forskjellige kvinner i prosjektperioden, de fleste av utenlandske opprinnelse. Alle telefonsamtalene er registrert med telefonnummer, dato for samtalen og navnet de oppgir i annonsen (se vedlegg). I noen tilfeller er nasjonalitet og kvinnenes svar på forskjellige spørsmål registrert. En av de norske kvinnene reagerte på at vi registrerte disse opplysningene. Annonnene i SøndagSøndag og internett er tilgjengelig for offentlig innsyn, og dermed er det ikke ulovlig. Vi registrer dette for å kunne dra ut statistikk om antall kvinner, nasjonalitet og sikre oss at vi ikke ringer det samme nummeret flere ganger.

Nedenfor vises en tabell med oversikt over kvinnenes nasjonalitet.

Ukjent nasjonalitet	6 kvinner
Finland	5 kvinner
Ghana	1 kvinne
Venezuela	2 kvinner
Cuba	4 kvinner
Nigeria	2 kvinner
Brasil	2 kvinne
Mexico	2 kvinne
Thailand	13 kvinner
Kina	1 kvinne
Italia	2 kvinne
Spania	2 kvinner
Estland	3 kvinner
Latvia	1 kvinne
Litauen	1 kvinne
Polen	1 kvinne
Norske	5 kvinner
Belgia	2 kvinner

Vi har også hatt telefonkontakt med flere transvestitter som tilbyr sine tjenester i Stavanger. Transvestittene har fått det samme tilbudet som kvinnene, men så langt har ingen benyttet det.

Tre av kvinnene vi har vært i kontakt med forteller at de er gift eller er samboer. I to av tilfellene visste ikke mannen hva kvinnene holdt på med, og den ene kvinnen hadde problemer med å holde virksomheten skjult. Hun fortalte at hun var redd for å besøke offentlig plasser, i redsel for å treffe kunder. I den siste tiden hadde hun prostituert seg i andre byer for ikke å bli gjenkjent. I det tredje tilfellet er mannen fullt klar over at hans kone prostituerer seg.

Flere av de norske kvinnene har barn som bor sammen med dem. Mange av de utenlandske kvinnene har også barn. Barna bor hos venner og familie mens de er i Norge for å tjene penger. Flere av kvinnene forteller at de forsørger sin familie med midler fra prostitusjonsvirksomheten. En av kvinnene som reiser rundt i landet forteller at Stavanger er en ”dårlig” by for prostitusjonsvirksomhet. Hun mener at politiet og Ottar⁵ ødelegger mye. Det er vanskelig å skaffe seg et sted å bo, og det er vanskelig å få rom på flere hoteller. ”Det er en grunn til at jeg gjør dette, jeg hadde ingen andre valg” sier hun. Det er mye sjalusi og baksnakking i miljøet, derfor er hun mye alene. Prostitusjonsvirksomheten har hun holdt skjult i flere år, men i dag snakker hun med ei venninne om det og det føles godt. Hun bruker minst 30.000 i mnd på hotell og flyreiser sier hun. Hun reiser minst mulig hjem til folk, det er sikrest om de kommer på hotellet til henne. Hun har aldri opplevd noen voldelige episoder med kunder, men mener at mange utenlandske kvinner opplever vold. ”Utenlandske kvinner oppholder seg kanskje ulovlig i Norge, og tør derfor ikke gå til politiet. Dette utnytter mange kunder seg av”, sier hun. Mange kvinner poengterer at de er ressurssterke, har god utdannelse og jobb, men har valgt prostitusjon av ulike grunner.

Flere av de utenlandske kvinnene forteller at det har blitt vanskeligere å være mørkhudet i Stavanger. En av kvinnene synes det er blitt et problem å oppsøke offentlige plasser i Stavanger etter at de nigerianske kvinnene (som går på gaten) har kommet til byen. Hun har ved flere

⁵ Kvinnegruppa Ottar er en partipolitisk uavhengig kvinneorganisasjon og ble stiftet i 1991.

anledninger når hun er på ”privaten” blitt tatt for å være prostituert. Hun sa at det var for hun var mørkhudet, og mente at alle menn nå drar alle mørke kvinner ”under en kam”.

Helse

Flere av kvinnene vi har snakket med er opptatt av egen helse. Alle bruker kondom for å beskytte seg mot hiv og andre sykdommer. Mange kvinner bruker Pro-senteret sitt helsetilbud i Oslo. En av de utenlandske kvinnene forteller at legen i hennes hjemland vet at hun reiser til Norge for å prostituere seg. Før hvert Norgesbesøk oppsøker hun legen sin for å få en helsesjekk. Hun tar med seg medisiner til Norge i tilfelle hun skulle trenge det, (medisiner mot urinveisinfeksjon og sopp). Hun har oppsøkt lege 2 ganger når hun har vært her i Norge, og ingen av gangene fant legene ut hva som feilte henne. Legen hjemme sa at hun hadde urinveisinfeksjon og hun fikk medisiner for dette. Dette forteller kanskje noe om hvor viktig det er at legen kjenner til virksomheten, og dermed lettere kan finne årsaken til problemet.

Høsten 2005 ba Stavanger kommune Albertine om å komme med et forslag til tiltak for utenlandske kvinner som prostituerer seg i Stavanger. Et helsetilbud er en internasjonal anerkjent metode i forhold til å få kontakt med kvinner i prostitusjon. I 2004 benyttet over halvparten av alle utenlandske kvinner som Pro-senteret var i kontakt med, seg av helsetilbudet. På bakgrunn av de erfaringer Albertine selv har gjort seg i møte med målgruppen, og de erfaringer en har gjort seg i Oslo og utenlands, vil et helsetilbud for utenlandske kvinner være et nyttig og godt brukt tiltak i Stavanger.

Vi har i skrivende stund fått midler fra Sosial og helsedirektoratet til å starte opp et helsetilbud for kvinner som prostituerer seg i Stavanger. Dette helsetilbudet omfatter sykepleier i full stilling og legetjenester inntil 3 timer i uka. Vi håper på oppstart i løpet av høsten 2006.

Veien videre

Vi vil fortsette å registrere annonser og telefonnummer som før for å kunne se omfanget av virksomheten i Stavanger. Etter å ha ringt på annonser i flere måneder ser vi at nye annonser er sjeldnere. Hver uke er det mellom 2-4 nye telefonnummer å ringe på. Noen tar aldri telefonen og en kobles direkte til svarer. Noen av kvinnene sier at dette gjør de bevisst for å se hvem telefonen er registrert på, for så å ringe opp igjen. Ingen av kvinnene har personsvar der det er mulig å legge igjen beskjed. Dette fordi de fleste kvinnene bruker kontantkort der de slipper å oppgi hvem som er abonnent på telefonen. Alt dette gjøres av sikkerhetsmessige grunner der kvinnene ønsker å være anonyme. Vi vil fortsette å ringe på nye nummer og med jevne mellomrom sende sms til alle kvinnene som oppholder seg i Stavanger, for å minne dem om tilbudet.

Når helsetilbudet er på plass vil det kanskje bli lettere å ta kontakt med kvinnene, da har vi noe mer konkret og tilby. Helsetilbudet vil kanskje også være innfalsporten til andre områder kvinnene ønsker hjelp til.

Innendørsmarkedet vil fortsatt være en stor utfordring for Albertine. Vi ser at antall annonser har vært stabilt i flere år og ser derfor viktigheten ved å fremdeles markedsføre seg for denne gruppen. Flertallet av kvinnene er utenlandske med en annen kultur og et annet språk.

Utfordringen her vil kanskje være å tilegne seg kunnskap om andre kulturer for bedre å kunne forstå hvorfor akkurat disse kvinnene er i innendørsprostitusjon i Stavanger.

Registreringsskjema for innendørs

Dato, tidspunkt:

Annonse i: SøndagSøndag

Navn:

Alder:

Telefon:

Nasjonalitet:

Språk:

Mobil

Fast i Stavanger

Sendt sms med info:

- Føler du deg sikker i jobben din?
- Do you feel safe in your job?

- Hva gjør du for å ivareta sikkerheten din ifht, helse og vold?
- How do you take care of your own safety? Your health and violence?

- Kjenner du til, og har du nyttiggjort deg av andre tilbud som Prosjektet, Nadheim osv?
- Do you know of any other organisations who work for prostitutes?

- Ønsker du gratis kondomer?
- Do you want free condoms?

- Ønsker du å møte oss?
- Do you want to meet us?

- Har du kontakt med andre kvinner som er i samme situasjon?
- Do you know other girls in the same situation as you?

- Bruker du rusmidler?
- Do you use drugs in your job?

- Avtale om å ringe på nytt
- Can I call you again?

- Hvordan var det å bli oppringt på denne måten
- Did you find it uncomfortable to be contacted by us?